

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

С.Ю. Соколюк

“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Механізми розвитку агропромислового виробництва

Освітній рівень: другий (магістр)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». – Умань: Уманський НУС, 2022. – 22 с.

Розробник: к.е.н., доцент Коротєєв М.А.

_____ Коротєєв М.А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол від “30” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ (Соколюк С.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“30” серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від “30” серпня 2022 року № 2

Голова _____ (Ю.А. Цимбалюк)
(підпис)

“30” серпня 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма: «Аграрне підприємництво та агротрейдинг»	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальне завдання – контрольна робота для студентів ФЗН	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Механізми розвитку агропромислового виробництва» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців другого рівня вищої освіти (магістр) спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг».

Мета курсу (інтегральна компетентність) — розширити знання щодо дії ринкового механізму в агропромисловому виробництві, навчити творчо підходити до вирішення різноманітних завдань на рівні підприємств агропромислового виробництва, прищепити вміння оволодівати новими спеціальними знаннями, сприяти формуванню економічного мислення, адаптованого до вимог сучасної ринкової економіки.

Предмет дисципліни — становлення та вдосконалення виробничих і економічних зв'язків, специфіка вияву та можливості використання економічних законів і важелів у практиці забезпечення пропорціонального і збалансованого розвитку сфер і ланок агропромислового виробництва взаємозв'язок і взаємодія галузей, що його формують.

Завдання курсу:

- виробити у здобувачів здатність розуміти особливості сектору агропромислового виробництва та організувати ефективну діяльність підприємств аграрної сфери з урахуванням їх специфіки,
- забезпечити набуття навичок з аналізу міжгалузевих зв'язків та розробки заходів з пропорціонального і збалансованого розвитку агропромислового виробництва;
- озброїти здобувачів методами економічної діагностики, планування та управління та навчити використовувати їх при розробці заходів і рекомендацій з агропромислової інтеграції,
- забезпечити здатність розробляти та реалізовувати стратегію пропорціонального і збалансованого розвитку агропромислового виробництва з урахуванням специфіки функціонування всіх його галузей і сфер..

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
Інноваційні проекти	Оцінка ризиків та економічна безпека бізнесу
Соціально-економічний аналіз підприємницького середовища	
Управління конкурентоспроможністю бізнесу	

Компетентності:

Фахові компетентності:

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

СК 8. Здатність вирішувати задачі прогнозування процесів розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур із використанням економіко-математичних методів та інформаційних технологій.

СК 9. Здатність до вирішення проблемних питань та прийняття управлінських рішень у сфері аграрного підприємництва та агротрейдингу.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

ПРН 14. Моделювати і прогнозувати процеси розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з використанням економіко-математичного інструментарію та інформаційних технологій.

ПРН 15. Вміти вирішувати проблемні питання та приймати управлінські рішення у сфері аграрного підприємництва та агротрейдингу.

3. Програма навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Тема 1. Розвиток агропромислового виробництва: сучасні моделі, типи розвитку

Економічне зростання та економічний розвиток. Провідні теорії економічного розвитку: загальна характеристика. Еволюція теорій економічного розвитку у сучасному вимірі знань. Класифікація теорій економічного розвитку. Концепція стадій економічного розвитку. Джерела економічного розвитку.

Теорія сталого розвитку. Концепція меж зростання і теорія сталого розвитку: історичні аспекти, цілі, завдання, проблеми і напрямки сталого розвитку. Основні поняття і визначення сталого розвитку і теорії систем. Сталий розвиток та економічне зростання.

Світовий досвід. Принципи забезпечення сталого розвитку. Індикатори сталого розвитку. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку. Концепція сталого розвитку як основна теорія соціальної політики в умовах глобалізації.

Тема 2. Агропромислове виробництво, його структура та напрями збалансованого розвитку

Сутність понять «агропромисловий комплекс», агропродуктовий комплекс», «агропродовольчий комплекс», «агропромислове виробництво». Економічне і соціальне значення агропромислового виробництва. Агропромислове виробництво – складна і динамічна загальнодержавна, регіональна і локальна система. Роль агропромислового виробництва України у виробництві національного доходу і валового суспільного продукту, його місце за розміром основних виробничих фондів і кількістю зайнятих, обсягами товарної продукції у світі; окремих країнах; в Україні та її регіонах.

Багатоаспектність структури агропромислового виробництва – галузева, функціональна, територіальна, організаційно-управлінська. Галузева структура агропромислового виробництва як наслідок галузевого і внутрішньо-галузевого поділу праці в агропромисловому секторі економіки.

Склад і об'єднання галузей АПК в окремі сфери на загальнодержавному рівні. Перша сфера – виробництво засобів виробництва для агропромислового виробництва (машинобудування для рослинництва, тваринництва, кормовиробництва; випуск технологічного устаткування для харчової промисловості, збереження і транспортування сільськогосподарської продукції; ремонт машин і устаткування; виробництво мінеральних добрив і різних хімічних засобів; мікробіологічна промисловість; комбикормова промисловість; сільське будівництво (меліоративне, шляхове та ін.). Друга сфера – рослинництво і тваринництво. Третя сфера – переробні виробництва (харчова і легка промисловість). Четверта сфера – торгівля, заготівля сільськогосподарської продукції, матеріально-технічне постачання агропромислового виробництва. П'ята сфера – виробнича інфраструктура (підприємства транспорту і зв'язку; системи ветеринарного і землевпорядного обслуговування); невиробнича

інфраструктура (органи управління та інформаційно-обчислювального обслуговування, система науки, дослідне господарство і підготовка спеціалістів).

Сільське господарство як центральна ланка агропромислового виробництва і його місце і роль в економіці країни. Особливості сільського господарства та їх вплив на економіку аграрних і переробних підприємств.

Оптимальне співвідношення між ланками агропромислового виробництва. Необхідність збалансованого розвитку агропромислового виробництва України. Головний напрям удосконалення галузевої структури агропромислового виробництва України – зміна співвідношення між сферами агропромислового виробництва завдяки розвитку сільськогосподарського і продовольчого машинобудування, виробничої і невиробничої інфраструктури. Удосконалення інвестиційної політики (податкові пільги, пріоритетне кредитування; іноземний капітал) як головний чинник зміни галузевої структури агропромислового виробництва. Інтеграція України у світове господарство і потреба зміни галузевої структури агропромислового виробництва.

Тема 3. Продовольча безпека держави та роль агропромислового виробництва її забезпеченні

Сутність продовольчої безпеки, структура, цілі та методи її досягнення. Стратегія, критерії та параметри продовольчої безпеки. Індикатори продовольчої безпеки України.

Продовольчий комплекс його сутність та значення у забезпеченні продовольчої безпеки держави. Структура продовольчого комплексу. Продуктова структура продовольчого комплексу: сутність і критерії її формування. Спеціалізовані (продуктові) підкомплекси. Територіальна і соціально-економічна структури продовольчого комплексу. Особливості управління продовольчим комплексом у контексті гарантування продовольчої безпеки держави.

Тема 4. Виробнича і соціальна інфраструктури та природоохоронна діяльність агропромислових підприємств

Суть і значення інфраструктури діяльності підприємства. Інфраструктура в системі суспільного виробництва.

Суть виробничої інфраструктури. Місце інфраструктури в виробничому процесі. Елементи виробничої інфраструктури. Народногосподарський, регіональний, галузевий і внутрішньовиробничий рівні виробничої інфраструктури. Складові елементи інфраструктури підприємства. Функції підрозділів інфраструктури (обслуговуюча і власне виробництво).

Визначення ефективності інфраструктури. Оцінка ефективності виробничої інфраструктури. Вплив ефективного функціонування інфраструктури на ефективність виробничого процесу на підприємстві. Шляхи підвищення ефективності виробничої інфраструктури.

Склад соціальної інфраструктури та її відмінності від виробничої. Історія становлення соціальної інфраструктури підприємств України. Сучасні тенденції розвитку соціальної інфраструктури. Проблеми утримання соціальної інфраструктури, джерела фінансування витрат на її утримання. Соціальна інфраструктура і ефективність підприємства. Форми оптимізації витрат на утримання соціальної інфраструктури.

Основні напрями розвитку виробничої і соціальної інфраструктури. Особливості формування інфраструктури в ринкових умовах. Законодавче забезпечення розвитку виробничої і соціальної інфраструктури.

Особливості агропромислового природокористування. Основні напрями природоохоронної діяльності підприємств агропромислового виробництва.

Система природоохоронних заходів. Запровадження економічного механізму стимулювання виробництва екологічно чистої агропромислової продукції і покарань за шкоду, завдану природі й людині (платне користування природними ресурсами, штрафи за викиди і скиди шкідливих речовин, пільгове оподаткування за умови позитивного балансу у ґрунті гумусу, підвищення ціни на продукцію високої якості тощо).

Ефективність і організаційно-економічний механізм управління природоохоронною діяльністю підприємств агропромислового виробництва.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Тема 5. Організаційно-економічні механізми розвитку агропромислового виробництва

Поняття механізму та системи в економічних дослідженнях. Види механізмів та їх класифікація. Сутність та взаємозв'язки між поняттями господарського механізму та економічного, організаційного й організаційно-економічного механізму. Складові елементи організаційно-економічного механізму підприємств аграрної сфери. Форми функціонування організаційно-економічного механізму агропромислового виробництва.

Оцінка ефективності організаційно-економічного механізму підприємств. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму агропромислового виробництва. Моделі організаційно-економічного механізму розвитку агропромислового виробництва.

Тема 6. Агропромислова інтеграція та кооперація і організаційні форми її вияву

Сутність агропромислової інтеграції, вертикальної агропромислової інтеграції, істотні її риси і різновиди та джерела виникнення синергічного ефекту. Агропромислова інтеграція та її роль у формуванні та розвитку АПК. Агропромислова інтеграція як об'єктивний процес, зумовлений розвитком продуктивних сил.

Передумови і фактори агропромислової інтеграції (поглиблення поділу праці в агропромисловому секторі економіки; розвиток спеціалізації і посилення індустріалізації сільськогосподарського виробництва). Взаємозумовлений вплив факторів агропромислової інтеграції та територіальна диференціація їхньої дії. Види агропромислової інтеграції: горизонтальна і вертикальна; галузева горизонтальна – аграрна і промислова; галузева вертикальна – аграрна і промислова; міжгалузева вертикальна – агропромислова, промислово-торговельна.

Сутність вертикальної агропромислової координації, необхідність і механізм її здійснення, що враховує і забезпечує збалансованість економічних інтересів переробних підприємств і сільськогосподарських товаровиробників.

Сільськогосподарські виробничі та обслуговуючі кооперативи: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку.

Об'єднання підприємств: мета, види, переваги. Сучасний стан і перспективи розвитку агропромислових підприємств. Холдинги в агропромисловому виробництві.

Напрями здійснення капіталізації сільського господарства, масштаби виникнення і діяльності АПФ нового типу, переваги і загрози їх функціонування, напрями державного регулювання подальшого розвитку.

Тема 7. Формування та розвиток агропромислових кластерів

Кластери як нова форма організації економічного простору. Типологія і структура економічних кластерів. Кластерна організація регіональної економіки: переваги і недоліки. Кластерна політика як інструмент підвищення конкурентоспроможності територіальних економічних систем. Державні ініціативи в кластерній політиці розвитку агропромислового виробництва.

Формування агрокластерів в стратегії регіонального розвитку. Сутність і економічний зміст кластерів в агропромисловому виробництві. Доцільність і можливості розвитку регіональних агропромислових формувань на засадах кластеру та агропромислової інтеграції кооперативного типу з урахуванням світового досвіду. Зарубіжний і вітчизняний досвід кластерного розвитку агропромислового виробництва. Переваги від кластеризації в агропромисловому виробництві України.

Регіональні передумови формування агропромислових кластерів. Принципи організації діяльності кластерних об'єднань. Ризики та бар'єри кластерного розвитку для агропромислового виробництва України. Моделювання регіональних кластерів в агропромисловому виробництві.

Тема 8. Диверсифікація діяльності агропромислових підприємств

Сутність диверсифікації, її форми і види в аграрних і переробних підприємствах. Диверсифікація переробних підприємств її передумови та особливості. Переваги і загрози диверсифікації аграрних і переробних підприємств.

Зв'язок диверсифікації з агропромисловою інтеграцією та підходи до оцінювання доцільності її здійснення. Методика визначення рівня диверсифікації підприємств та його аналіз за кількістю товарних галузей та співвідношенням їх вкладу в чистий дохід (виручку) підприємства.

Оцінка ситуацій щодо впливу диверсифікації на економіку підприємств. Методичні підходи до визначення й аналізу рівня диверсифікації підприємств. Методичний підхід до оцінки ситуацій щодо впливу диверсифікації на економіку підприємств (матриця «прибутковість-диверсифікація»).

**4. Структура навчальної дисципліни
«Механізми розвитку агропромислового виробництва»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1.										
Змістовий модуль 1. Загальні основи розвитку агропромислового виробництва										
Тема 1. Розвиток агропромислового виробництва: сучасні моделі, типи розвитку	12	2	2		8	12	1	1		10
Тема 2. Агропромислове виробництво, його структура та напрями збалансованого розвитку	11	2	2		7	11	1			10
Тема 3. Продовольча безпека держави та роль агропромислового виробництва її забезпеченні	11	2	2		7	11	1	1		9
Тема 4. Виробнича і соціальна інфраструктури та природоохоронна діяльність агропромислових підприємств	11	2*	1		8	11	1			10
Разом за змістовим модулем 1	45	8	7	0	30	45	4	2		39
Змістовий модуль 2. Моделі організаційно-економічних механізмів розвитку агропромислового виробництва										
Тема 5. Організаційно-економічні механізми розвитку агропромислового виробництва	11	2	1		8	11	1	1		9
Тема 6. Агропромислова інтеграція та кооперація і організаційні форми її вияву	11	2	2		7	11	1			10
Тема 7. Формування та розвиток агропромислових кластерів	11	2	2		7	11	1	1		9
Тема 8. Диверсифікація діяльності агропромислових підприємств	12	2	2		8	12	1			11
Разом за змістовим модулем 2	45	8	7	0	30	45	4	2		39

Разом	90	16	14	0	60	90	8	4		78
-------	----	----	----	---	----	----	---	---	--	----

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

**5. Теми семінарських занять навчальної дисципліни
«Механізми розвитку агропромислового виробництва»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні основи розвитку агропромислового виробництва			
1	Тема 1. Розвиток агропромислового виробництва: сучасні моделі, типи розвитку	2	1
	<i>Всього за 1 змістовий модуль:</i>	2	1
Змістовий модуль 2. Моделі організаційно-економічних механізмів розвитку агропромислового виробництва			
2	Тема 5. Організаційно-економічні механізми розвитку агропромислового виробництва	1	1
	<i>Всього за 2 змістовий модуль:</i>	1	1
	<i>Всього:</i>	3	2

**6. Теми практичних занять навчальної дисципліни
«Механізми розвитку агропромислового виробництва»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні основи розвитку агропромислового виробництва			
1	Тема 2. Агропромислове виробництво, його структура та напрями збалансованого розвитку	2	0
2	Тема 3. Продовольча безпека держави та роль агропромислового виробництва її забезпеченні	2	1
3	Тема 4. Виробнича і соціальна інфраструктури та природоохоронна діяльність агропромислових підприємств	1	0
	<i>Всього за 1 змістовий модуль:</i>	5	1
Змістовий модуль 2. Моделі організаційно-економічних механізмів розвитку агропромислового виробництва			
4	Тема 6. Агропромислова інтеграція та кооперація і організаційні форми її вияву	2	0
5	Тема 7. Формування та розвиток агропромислових кластерів	2	1
6	Тема 8. Диверсифікація діяльності агропромислових підприємств	2	0
	<i>Всього за 2 змістовий модуль:</i>	6	1
	<i>Всього:</i>	11	2

**7. Самостійна робота навчальної дисципліни
«Механізми розвитку агропромислового виробництва»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма*
Змістовий модуль 1. Загальні основи розвитку агропромислового виробництва			
1	<i>Тема 1. Розвиток агропромислового виробництва: сучасні моделі, типи розвитку</i> Еволюція теорій економічного розвитку у сучасному вимірі знань. Класифікація теорій економічного розвитку. Література: 10, 11, 12, 15, 16.	8	10
2	<i>Тема 2. Агропромислове виробництво, його структура та напрями збалансованого розвитку</i> Функціональні типи, підтипи і види агропромислових зв'язків. Оптимізація агропромислових зв'язків і підвищення ефективності функціонування АПК. Література: 1-8, 11, 15, 17, 19	7	10
3	<i>Тема 3. Продовольча безпека держави та роль агропромислового виробництва її забезпеченні</i> Територіальна і соціально-економічна структури продовольчого комплексу. Особливості управління продовольчим комплексом у контексті гарантування продовольчої безпеки держави. Література: 1-8, 15, 18, 19	7	9
4	<i>Тема 4. Тема 4. Виробнича і соціальна інфраструктури та природоохоронна діяльність агропромислових підприємств</i> Особливості формування інфраструктури в ринкових умовах. Основні напрями розвитку виробничої і соціальної інфраструктури. Форми оптимізації витрат на утримання соціальної інфраструктури. Запровадження економічного механізму стимулювання виробництва екологічно чистої продукції. Література: 1-8, 15	8	10
	<i>Всього за 1 змістовий модуль:</i>	30	39
Змістовий модуль 2. Моделі організаційно-економічних механізмів розвитку агропромислового виробництва			
5	<i>Тема 5. Організаційно-економічні механізми розвитку</i>	8	9

	<p><i>агропромислового виробництва</i></p> <p>Сутність та взаємозв'язки між поняттями господарського механізму та економічного, організаційного й організаційно-економічного механізму. Форми функціонування організаційно-економічного механізму агропромислового виробництва.</p> <p>Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму агропромислового виробництва.</p> <p>Література: 1-8, 15</p>		
6	<p><i>Тема 6. Агропромислова інтеграція та кооперація і організаційні форми її вияву</i></p> <p>Агропромислова інтеграція як об'єктивний процес, зумовлений розвитком продуктивних сил.</p> <p>Напрями здійснення капіталізації сільського господарства, масштаби виникнення і діяльності АПФ нового типу, переваги і загрози їх функціонування, напрями державного регулювання подальшого розвитку.</p> <p>Література: 1-8, 9, 14, 15, 18</p>	7	10
7	<p><i>Тема 7. Формування та розвиток агропромислових кластерів</i></p> <p>Доцільність і можливості розвитку регіональних агропромислових формувань на засадах кластеру та агропромислової інтеграції.</p> <p>Зарубіжний і вітчизняний досвід кластерного розвитку агропромислового виробництва.</p> <p>Переваги від кластеризації агропромислового виробництва України.</p> <p>Література: 1-8, 9, 14, 15, 18</p>	7	9
8	<p><i>Тема 8. Диверсифікація діяльності агропромислових підприємств</i></p> <p>Диверсифікація переробних підприємств її передумови та особливості.</p> <p>Переваги і загрози диверсифікації аграрних і переробних підприємств.</p> <p>Зв'язок диверсифікації з агропромисловою інтеграцією та підходи до оцінювання доцільності її здійснення.</p> <p>Література: 1-8, 9, 18</p>	8	11
	<i>Всього за 2 змістовий модуль:</i>	30	39
	<i>Всього:</i>	60	78

*контрольна робота для студентів заочної форми навчання

8. Індивідуальні завдання

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачають написання контрольної роботи. Контрольна робота з дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» передбачає розкриття інформації за трьома питаннями згідно відповідного варіанту.

Контрольна робота виконується з дотриманням вимог наведених у «Методичних рекомендаціях для самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які входять до методичного забезпечення дисципліни. Відповідь повинна бути змістовною та показувати розуміння студентом засвоєного матеріалу. У кінці контрольної роботи необхідно обов'язково вказати список використаних студентом джерел та поставити підпис і дату виконання роботи її автором. Список використаних джерел формується в алфавітному порядку.

Контрольна робота зараховується, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання, правильно виконані тестові завдання. Контрольна робота, виконана з помилками, недоліками та невідповідним варіантом, повертається студенту на доопрацювання. Належним чином виконана, оформлена та захищена викладачеві контрольна робота є перепусткою до складання екзамену з дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва».

9. Методи навчання

За основними дидактичними завданнями в рамках вивчення дисципліни використовуватимуться методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок. За джерелом знань використовуватимуться словесні, наочні та практичні методи навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів використовуватимуться проблемний, евристичний, дослідницький, репродуктивний методи навчання.

Навчання здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Основними формами навчання з дисципліни є читання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань, індивідуальних завдань (студентами заочної форми навчання), самостійна робота.

В рамках вивчення дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» передбачено проведення:

– лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій використовується мультимедійний комплекс для наочного відображення представленого матеріалу;

– практичні та семінарські заняття передбачають засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок з оцінки ефективності організаційно-економічного механізму розвитку агропромислового виробництва. Також, за необхідності, здійснюється тестування всіх студентів групи за відповідною темою. В кінці заняття викладач підсумовує виконану роботу і дає завдання для підготовки до наступного практичного заняття;

– самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Вона полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, а також у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів при підготовці до практичних і семінарських занять та модульного і підсумкового контролю.

При вивченні дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» передбачено можливість широкого застосування дистанційних технологій навчання. Використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС регламентується положенням «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Матеріали дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» розміщені на платформі Moodle: URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=632>. У разі запровадження дистанційного навчання лекційні, практичні і семінарські заняття проводяться в форматі відеоконференції з використанням платформ: Zoom, Google Meet, Moodle тощо.

10. Методи контролю

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 40 балів;
- виконання модульних завдань (2 модулі) – не більше 30 балів.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних і семінарських заняттях;

2. Виконання модульних завдань.

1. При контролі систематичності та активності роботи на практичних і семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність вирішення ситуаційних завдань на практичному занятті або написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

а) відповідь з питань семінарів – 0; 1 бал.

б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бал.

в) бліц-опитування – 0; 1 бал.

г) вирішення ситуаційних завдань або письмовий контроль – 0; 1; 2 бали.

2. При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання письмово або з використанням платформи MOODLE.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 15 балів.

За використання недозволених джерел і підказок студент отримує 0 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Механізми розвитку агропромислового виробництва» здійснюється у формі екзамену.

На екзамен виносяться 2 теоретичних питання та ситуативне завдання. Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. За вірну відповідь на кожне із двох теоретичних питань нараховується 10 балів. За правильне рішення ситуаційного завдання додається ще 10 балів. Тобто максимально за екзамен можна отримати 30 балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Механізми розвитку агропромислового виробництва”
(денна форма навчання)**

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Підсумковий контроль	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	МК 1	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	МК 2		
5	5	5	5	15	5	5	5	5	15	30	100

**Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Механізми розвитку агропромислового виробництва”
(заочна форма навчання)**

Змістовий модуль 1					Поточний (модульний) контроль					Контрольна робота	Підсумковий контроль	
					Змістовий модуль 2							
T 1	T 2	T 3	T 4	МК 1	T 5	T 6	T 7	T 8	МК 2			
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Коротєєв М.А. Методичні вказівки для проведення практичних і семінарських занять та самостійної роботи студентів з дисципліни “Механізми розвитку агропромислового виробництва” для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань, 2022. 40 с.
2. Коротєєв М.А. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи та написання контрольних робіт з дисципліни “Механізми розвитку агропромислового виробництва” для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійної програми «Аграрне підприємництво та агротрейдинг». Умань, 2022. 30 с.
3. Коротєєв М.А. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни “Механізми розвитку агропромислового виробництва” для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=632>

13. Рекомендована література

Базова

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: Підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Горьовий В.П. Менеджмент фермерських господарств. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 366 с.
3. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 520 с.
4. Семенда Д.К., Бурляй О.Л., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства: Підручник. Умань: Видавець "Сочінський", 2014. 476 с.

5. Семенда Д.К., Коротеев М.А., Семенда О.Вс., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посібн. Умань: ВПЦ "Візаві", 2018. 246 с.
6. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник за ред. проф. В. К. Збарського. К.: КиМУ, 2015. 273с.
7. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посібник / В. М. Петров / Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: Майдан, 2016. 362 с.

Допоміжна

8. Borovyk P., Kyryliuk V., Kolotukha S., Korotieiev M. and Krochak O. Excessive Concentration of Agricultural Land by Holdings as A Problem of Land Management in Ukraine. *Proceedings of the 37th International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2021: Innovation Management and information Technology impact on Global Economy in the Era of Pandemic*. 30-31 May 2021, Cordoba, Spain, P. 7991-7993.
9. Дем'яненко С. І., Сас О. О. Управління великотоварними агропромисловими формуваннями : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 216 с.
10. Модернізація матеріально-технічної бази аграрних підприємств: Монографія [Захарчук О.В., Войтюк В.Д., Могилова М.М. та ін.]; за ред. О.В. Захарчука та В.Д. Войтюка. – К. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. с. 305
11. Nesterchuk Y., Korotieiev M., Cherneha I., Sokolyuk S., Zharun O. & Blenda N. Development and Problems of Farmers Activities in Ukraine. *Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management through. Vision 2020*. 10-11 April 2019, Granada, Spain, P.4287-4299.
12. [Організаційно-економічне забезпечення розвитку сімейних фермерських господарств: монографія / \[Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін.\]. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019, 212 с.](#)
13. [Організація сімейних фермерських господарств: методичні рекомендації / укладачі \[Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк та ін.\]. К. : ННЦ «ІАЕ», 2020. 92 с.](#)
14. Перспективні форми організації господарської діяльності на селі: наукова доповідь /Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» [кол. авторів: Ю.О. Лупенко, О.Г. Шпикуляк, В.Я. Месель-Веселяк та ін.]. К. : ННЦ «ІАЕ», 2019. – 114 с.
15. [Розвиток сільськогосподарської кооперації та інтеграційні процеси в аграрному секторі економіки: монографія / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» \[Малік М.Й., Шпикуляк О.Г., Мамчур В.А. та ін.\]; за ред. М.Й. Маліка. К. : ННЦ «ІАЕ», 2019. 429 с.](#)
16. Семенда Д.К., Коротеев М.А., Семенда О.В. Удосконалення організаційно-економічного механізму використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах: Монографія. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. – 242 с.
17. Соколюк С. Ю., Коротеев М.А., Жарун О.В., Тупчій О.С., Бленда Н.О. Диверсифікація як стратегічний напрям сталого розвитку підприємств аграрного сектору економіки. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп.

ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 99. Ч. 2 : Економічні науки. С. 326-336.

18. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Булавка О.Г. та ін.]; за ред. Ю.О. Лупенка. К. : ННЦ ІАЕ, 2020. 60 с.
19. Формування інституційного середовища в управлінні продуктивністю аграрних підприємств / [Ю.О. Лупенко, О.В. Скидан, В.В. Вітвіцький та ін.]. К. : ННЦ «ІАЕ», 2019. 56 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Аграрний сектор України – agroua.net
2. Державна служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua
3. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру - <https://land.gov.ua>
4. [Міністерство аграрної політики та продовольства України](https://minagro.gov.ua/ua) – <https://minagro.gov.ua/ua>
5. ННЦ «Інститут аграрної економіки» - <http://www.iae.org.ua>
6. Сайт журналу «Пропозиція» – www.propozitsiya.com

15. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік.

1. Уточнено завдання навчальної дисципліни.
2. Розширено перелік компетентностей та програмних результатів навчання у зв'язку зі змінами у освітньо-професійній програмі «Аграрне підприємництво та агротрейдинг» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.
3. Оновлено список рекомендованої літератури.